

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Humanistinen Ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Opintosetelikokeilun tavoitteet ja tausta ovat lähtökohtaisesti hyvät. Siirtymää toiselta asteelta korkeakouluihin tulee tehostaa, vähentää harhavalintoja ja tehostaa tutkinto-opiskelua lyhentämällä tutkinto-opiskeluaikaa.

Kokeilu kiinnittää huomion siihen ryhmään, joka jää ilman tutkintopaikkaa. Samalla se lisää nuorten tietoisuutta avoimen korkeakoulun mahdollisuuksista yhtenä reittinä hakeutua tutkinto-opiskelijaksi. Valtakunnallinen ohjausmalli yhtenäistää ja selkeyttää asiakkaalle tuotettavia palveluita. Ammattikorkeakoulut tavoittelevat vahvasti myös ammatillisen toisen asteen opiskelijoita, jotka jäävät usein korkeakoulujen ulkopuolelle. Kokeilu nostaa hyvin esiin avoimen korkeakoulun suomat mahdollisuudet. Samalla kokeilu ohjaa korkeakouluja ja toisen asteen oppilaitoksia tiivistämään yhteistyötä.

Jos tavoitellaan koulutustason nostoa, on kokeilu kallis, ja sen tehokkuus epäilyttää. Nopeuttaako kokeilu korkeakoulutukseen siirtymistä? Käytännössä kohderyhmänä ovat lukiolaiset, joista 80 % siirtyy korkeakouluihin joka tapauksessa kolmen vuoden kuluessa. Jos ja kun opintoseteliä käytetään pirstaloituneena eri korkeakouluille, auttaako se valitsemaan omaa alaa? Jo nyt ammattikorkeakouluilla on tarjolla maksuttomasti avoimen ammattikorkeakoulun kurkistuskursseja, joissa tutustutaan eri aloihin.

Näkemyksemme mukaan kokeiluun käytettävä raha olisi pitänyt kohdentaa koulutuksellisten siirtymien tukemiseen ja ohjausmallien kehittämiseen. Tämä on kaikkein kriittisin sekä koulutus- että osaamistason näkökulmasta.

Arviointisuunnitelmassa ei ole huomioitu korkeakoululle tulevia kustannuksia suhteessa tuotettuun hyötyyn. Mallin kokonaisarvioinnissa on huomioitava korkeakouluille syntyvät ylimääräiset kustannukset, esim. järjestelmien ja ohjauksen kehittämistyö, rajapinnat omaan verkkokauppaan, verkkokaupan kehitys sekä markkinointi- ja viestintäkulut. Haasteita tuo myös opin.fi -alustan ja opintopolun välinen epäsynkronisuus.

Lopuksi on todettava, että rahoituksen painopisteen tulisi jatkossa siirtyä kokeiluista pysyvämpiin rakenteisiin, joilla tuetaan erityisesti ammatilliselta väylältä korkeakouluihin hakeutuvia opiskelijoita.

Moisio Anu
Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu